

LLENGUA CATALANA

Comentari de l'obra de teatre *Terra baixa* d'Àngel Guimerà.

Terra Baixa és una tragèdia ambientada en una societat urbana. En l'obra que vàrem anar a veure és una versió de l'autèntica *Terra Baixa* d'Àngel Guimerà. La tragèdia és un gènere teatral on l'heroi tràgic (en el cas de *Terra Baixa*, en Manelic) que es troba immers en una situació (el casament amb la Marta) influïda per un malvat (en Sebastià) i altres personatges que el volen ajudar, i que malgrat tot, sempre té un desenllaç terrible.

El tema de l'obra és la por als canvis, en el cas de l'obra, a la societat urbana. La terra baixa simbolitza la nova societat que està naixent, i és una crítica a aquesta societat perquè és on els homes es tornen malvats i hipòcrites. Es reivindica un retorn cap a la tradició, per això els dos protagonistes principals, al final de l'obra, se'n tornen a la terra alta, el lloc on res no ha canviat i els homes són bons i innocents.

També és important el paper que té l'amor en l'obra: és el remei per a tots els mals que pateixen els homes; qui té amor, pot ser feliç en una societat malvada.

L'Argument (la major part de l'acció passa en un molí):

L'escena comença quan en Manelic, un xicot que vivia a les muntanyes – la terra alta –, baixa al poble per casar-se amb la Marta. L'organitzador del casori és en Sebastià, l'amo de tot en aquell lloc; i l'amant de la Marta. En Sebastià vol casar la Marta amb en Manelic perquè ell està arruïnat i per salvar la seva hisenda s'ha de casar amb una pubilla rica.

En Manelic està molt content amb el casament, però la Marta no es vol casar, perquè ella estima en Sebastià; això en Manelic no ho sap. Finalment es casen. La nit de noces, per la porta de l'habitació de la Marta, en Manelic veu passar un llum; això fa que es pensi que la Marta l'enganya amb una altre home i la rebutja. Més endavant, la Marta s'adona que a qui realment estima és a en Manelic perquè és l'única cosa en aquest món que és seva de debò. Confessa el seu amor a en Manelic i li demana perdó per haver-se portat tant malament amb ell. En Manelic accepta les seves disculpes i li diu que ell també l'estima; aleshores decideixen marxar junts cap a la terra alta. Però quan estan a punt de sortir del molí, es creuen amb en Sebastià que fa que s'emportin a en Manelic i reté la Marta amb ell per intentar recuperar-la; però la Marta li diu que ja no l'estima i se'n vol anar amb en Manelic. En Manelic entra al molí malferit i vol emportar-se la Marta; ella vol anar amb ell, però en Sebastià no ho permet. Llavors, en Manelic repta a en Sebastià i es comencen a barallar. En Manelic mata en Sebastià. La Marta i en Manelic ara són lliures i se'n van cap a la terra alta.

Els personatges: La classificació que es farà a continuació dels personatges serà la següent: primerament, es distingirà entre personatges rodons i personatges plans, i dins d'aquests, entre principals i secundaris.

Personatges rodons: Són els personatges que durant l'obra la seva personalitat ha patit canvis. Aquests són la Marta, en Manelic (tots dos com a principals) i la Nuri (com a secundària).

La Marta: La Marta és potser el personatge que pateix més durant l'obra. Primer, es veu com una dona freda, distant, més o menys innocent que l'obliguen a casar-se amb algú a qui no estima. No es té respecte a ella mateixa ni a la seva vida (diu que es vol suïcidar). Però en el moment en que s'adona que estima en Manelic, comença tenir-se respecte, i estimar-se.

En Manelic: És el personatge víctima de la terra baixa. Primer és un home innocent, bo (amb alguns rampells violents), és un home pur. Però és aquesta societat urbana i hipòcrita que el fa canviar, tornant-lo desconfiat, i

finalment per la innocència matant en Sebastià.

La Nuri: Primer és presentada com una nena, però a mesura que l'obra avança es veu que ja no es tant nena, que va creixent i va madurant les idees.

Personatges plans: Són els personatges que durant l'obra la seva personalitat no ha patit cap tipus de canvi. Aquests són: en Sebastià (com a principal), les Perdigones (menys la Nuri) i els Perdigons, en Tomàs i el Mossèn.

En Sebastià: és un personatge completament pla; la seva arrogància i el seu sentiment de superioritat no canvien en cap moment de l'obra, creu que ho tot sota control, perquè ell és l'amo; i és això el que el mata.

Les Perdigones i els Perdigons: com ja s'ha comentat al principi, aquesta obra és una tragèdia; en la tragèdia un element important és el cor; el cor representa la societat que mostra la seva actitud davant el protagonista. En aquest cas, les Perdigones i els Perdigons són el cor de l'obra, i la seva actitud és de total submissió cap a l'amo i de hipocresia davant dels dos protagonistes.

El llenguatge utilitzat pels personatges és col·loquial i popular, de fàcil comprensió, per tal de donar proximitat i implicació als espectadors.

El llenguatge tampoc ens ajuda a situar-nos temporalment. De fet, l'obra no té cap pista per dir que passa en una època històrica determinada.

Per exemple, **el vestuari** no és modern, però tampoc és del segle passat. Els vestits són clàssics, però duen sabates i botes de tacó. El vestuari juga un paper molt important a l'hora de marcar com és o quina és l'evolució dels personatges principals. Per exemple, sabem que en Sebastià és un home ric per la manera com va vestit amb una jaqueta i uns pantalons de pines. I que és un arrogant perquè duu ulleres de sol i el cabell engominat, com un banquer.

L'evolució personal de la Marta va marcada també pel color dels vestits que porta. Va de blanc a negre passant per vermell. El blanc representa l'estat inicial, de fredor i innocència. El vermell, passió, violència i canvis. El negre, al final de l'obra, ens anuncia la mort d'en Sebastià.

També en el Manelic veiem la transformació de l'home salvatge a l'home civilitzat; primer va vestit de qualsevol manera, amb els cabells llargs. Finalment es civilitza tallant-se els cabells i vestint com un membre més de la societat.

L'escenografia pot semblar pobra, de fet ho és, perquè no hi ha ni mobles ni espais definits; només hi ha dos decorats diferents que evolucionen amb l'obra.

El primer decorat és un paisatge idíl·lic, on la vida és perfecte, amb molta llum. Però a partir de la culminació del casament, tot es fa més fosc i l'acció queda estancada en una mena de cova amb dues obertures com a portes que representa el molí; a més, és un lloc desagradable i angoixant. A l'última escena, per augmentar més aquesta sensació de claustrofòbia, es baixa el sostre del molí.

Ajuda molt a situar-se en cada escena la combinació de llums i ombres que es fa, jugant amb les dues obertures del molí i amb els diferents focus del teatre; donen un caliu especial a cada moment que ajuda a sentir les sensacions dels protagonistes.

La música no és pot dir que sigui un element clau en l'obra; és bàsicament un acompanyament de percussió i sons (crits, udols de llop,...) per donar intensitat a l'escena.

La interpretació dels actors i les actrius crec que és molt bona; cada moment ens transmeten el seu estat d'ànim. Però crec que la noia que feia de Nuri espatlla una mica l'obra perquè quan ella parla no se sent res del que diu, i aleshores, no se sap ben bé que passa en aquell tros, i fa que es perdi el fil de la història.

La resta dels actors crec que ho fan molt bé. Sobretot l'actriu que fa de Marta interpreta un personatge molt difícil, però sap com està en cada moment.

La gesticulació no és que sigui gaire exagerada, perquè ha de donar impressió que és gent normal, i per tant que gesticulen com gent normal. En Manelic al principi, quan encara és l'home salvatge té un gesticulació barroera, però es va suavitzant a mida que avança l'obra.

El maquillatge dels actors és el just per treure la pal·lidesa de la cara, és un maquillatge natural. L'únic moment en que el maquillatge és exagerat és quan en Manelic està malferit i té esgarrapades al cos i a la cara..

Els espectadors, el TNC estava ple d'estudiants de Batxillerat, encara que la seua actitud ni de bon tros va ser la correcta. Mòbils, alarmes de rellotge, rialles en escenes que no feien riure (van riure quan maten en Sebastià !!). Crec que per portar la gent a un lloc on no hi vol anar, no cal portar-la. Es notava que molts hi anaven mig obligats, i això va fer que part de l'encant de veure una obra de teatre es perdés.

La meua **valoració global** és que l'obra em va agradar molt, a més a més, no sabia com acabava i em va sorprendre molt. A més l'estètica era preciosa per la seua senzillesa: les dues portes del molí i el joc d'obres era fantàstic, perquè semblava que hi haguessin dues obres paral·leles una a l'escenari i una altra a la paret del decorat.

La nul·la presència de mobiliari és una bona idea perquè deixa anar la imaginació de l'espectador: tu et pots imaginar el poble, el molí, com tu vulguis, i per tant fer l'obra molt més teva.